

Από τη σχολική τάξη στην ακαδημαϊκή κοινότητα και πίσω ξανά: Η εκπαίδευση STEAM ως μονοπάτι για την προώθηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην πρώιμη παιδική ηλικία

Κικιλία ΤΣΟΥΚΑΛΑ, Κώστας ΜΑΓΟΣ^b

^aΠαιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα, kitsouka@uth.gr

^bΚέντρο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα, kmagos@uth.gr

Abstract

The Department of Early Childhood Education at the University of Thessaly, among other outreach activities that it plans and implements, focuses on academic and social initiatives that promote children's rights. In this context, it also supports the completion of relevant doctoral dissertations. One of these dissertations highlighted the theoretical model of 'Global Intercultural Inclusive Interdisciplinary STEAM Education,' which combines an intercultural perspective with an interdisciplinary approach.

The theoretical framework of this model is supported on the one hand by interdisciplinary STEM Education [Integrated STE(A)M Education], and on the other hand by intercultural, inclusive, and global education, as well as their common 'ground' through the lens of multiliteracies, education for social justice, and children's rights. The model is inspired by the vision of creating an educational system that promotes acceptance for all in a pluralistic society and engages students in a journey toward social transformation through research and learning. It envisions curricula that encourage all students to construct meaning, develop scientific and social skills, claim their rights, engage in social action and active citizenship, so they can address global issues.

The research plan of the aforementioned dissertation focused on conducting intercultural action-research with the participation of children at a typical kindergarten class in three successive research cycles, within the framework of an annual educational program. Through this type of research, educators can support educational processes that promote equal opportunities and rights for all students. A central teaching choice of the educational program was the design of learning environments that combined the interdisciplinary STEAM approach with intercultural inclusive education.

The theoretical model proposed by the doctoral dissertation could be integrated into the curricula and practical training of Pedagogical Departments so that future teachers, when they take up work in school classrooms, can approach children's rights from various scientific fields, including STEAM education.

Presentation language: English ☐ Greek ☒

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, μεταξύ των υπολοίπων δράσεων εξωστρέφειας τις οποίες σχεδιάζει και πραγματοποιεί, εστιάζει σε ακαδημαϊκές και κοινωνικές δράσεις που αφορούν στην προώθηση/διδασκαλία των δικαιωμάτων του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό υποστηρίζει και την πραγματοποίηση σχετικών διδακτορικών διατριβών. Μία εξ αυτών ανέδειξε το θεωρητικό μοντέλο 'Παγκόσμια Διαπολιτισμική Συμπεριληπτική Διαπιστημονική STEAM Εκπαίδευση' το οποίο συνδυάζει τη διαπολιτισμική οπτική και τον διαπιστημονικό προσανατολισμό.

Το θεωρητικό πλαίσιο του μοντέλου υποστηρίζεται αφενός από τη Διεπιστημονική STEM Εκπαίδευση [Integrated STE(A)M Education], αφετέρου από τη διαπολιτισμική, συμπεριληπτική

και παγκόσμια εκπαίδευση, αλλά και τον κοινό τους 'τόπο' υπό το πρίσμα της παιδαγωγικής των πολυγραμματισμών, της εκπαίδευσης για την κοινωνική δικαιοσύνη και τα δικαιώματα των παιδιών. Το παραπάνω μοντέλο εμπνέεται από την οπτική δημιουργίας ενός εκπαιδευτικού συστήματος που να προωθεί αποδοχή για όλους/ες σε μια πλουραλιστική κοινωνία και να εμπλέκει τους/τις μαθητές/τριες σε μια πορεία προς τον κοινωνικό μετασχηματισμό μέσω της έρευνας και της μάθησης. Την οπτική της οργάνωσης προγραμμάτων σπουδών που να ενθαρρύνουν όλους τους/τις μαθητές/τριες να κατασκευάζουν νοήματα, να καλλιεργούν δεξιότητες επιστημονικές και κοινωνικές, να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, να αναπτύσσουν κοινωνική δράση και ενεργή πολιτειότητα, ώστε να αντιμετωπίζουν προβλήματα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το ερευνητικό σχέδιο της παραπάνω διατριβής αφορούσε στην πραγματοποίηση διαπολιτισμικής έρευνας-δράσης με συμμετοχή παιδιών τυπικής τάξης νηπιαγωγείου σε τρεις διαδοχικούς κύκλους έρευνας, στα πλαίσια ετήσιου εκπαιδευτικού προγράμματος. Μέσα από αυτόν τον τύπο έρευνας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν εκπαιδευτικές διαδικασίες που προωθούν ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα για όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες. Κεντρική διδακτική επιλογή του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν ο σχεδιασμός περιβαλλόντων μάθησης που συνδύαζαν τη διεπιστημονική προσέγγιση STEAM και τη διαπολιτισμική συμπεριληπτική εκπαίδευση.

Το θεωρητικό μοντέλο που προτείνεται από τη διδακτορική διατριβή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στα προγράμματα σπουδών και στην πρακτική άσκηση των Παιδαγωγικών Τμημάτων, ώστε οι μελλοντικοί/ές εκπαιδευτικοί, όταν θα αναλάβουν έργο στις σχολικές τάξεις, να μπορούν να προσεγγίζουν τα δικαιώματα του παιδιού μεταξύ των άλλων επιστημονικών πεδίων και από εκείνο της εκπαίδευσης STEAM.

References (up to 5) using APA style (7th edition)

Casto, A.R. (2022). A Re-Envisioned Multicultural STEM Education for All. *Education Sciences*; 12(11):792. <https://doi.org/10.3390/educsci12110792>

Hatisaru, V., Beswick, K., & Fraser, S. (2019). STEM Learning Environments: Perceptions of STEM Education Researchers. In G. Hine, S. Blackley, & A. Cooke (Eds.). *Proceedings of the 42nd annual conference of the Mathematics Education Research Group of Australasia* pp. 340–347. Perth: MERGA. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED604344.pdf>

UN General Assembly, *Convention on the Rights of the Child*, United Nations, Treaty Series, vol. 1577, p. 3, 20 November 1989. <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1989/en/18815> [accessed 04 May 2025]

Μάγος, Κ. (2022). *Το πέταγμα του Ερόλ. Κριτική διαπολιτισμική εκπαίδευση στην προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία*. Αθήνα: Gutenberg.

Τσουκαλά, Κ. (2024). *Η συμβολή της εκπαίδευσης STEAM στη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση μαθητών/τριών προσχολικής ηλικίας (Διδακτορική διατριβή)*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου. Τμήμα Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης. <http://hdl.handle.net/10442/hedi/55833>

Short CVs

Cecilia Tsoukala is an Early Childhood Education teacher with Master and Doctoral studies at the University of Thessaly. Her academic interests focus on inclusive STEAM Education in early childhood, practices and projects that promote children's rights.

Kostas Magos is Professor at the Department of Early Childhood Education in the University of Thessaly in Volos/Greece. His scientific interests focus on the theory and practice of intercultural education and children's rights.